

АНОТАЦІЯ

Гафич Максим Ярославович. «Акордеонне мистецтво в розрізі європейських та вітчизняних виконавських традицій: Франція, Італія, Україна». — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту на здобуття творчого ступеня доктора мистецтв за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). — Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2024.

Зміст анотації:

Дослідження акордеонного мистецтва у контексті європейських та українських виконавських традицій є важливим аспектом сучасної музикознавчої науки. Воно охоплює еволюцію виконавських практик та творчих підходів, що формувалися протягом ХХ–ХХІ століть, коли акордеон перетворився на потужний виразний інструмент у сольній, камерній та симфонічній музиці. Саме у цей період відбулося становлення та визнання акордеону як академічного інструменту, що забезпечило розвиток виконавських шкіл та його інтеграцію у мистецьке середовище Франції, Італії та України. *Мета наукового обґрунтування* полягає в розкритті сутності поняття виконавської акордеонної європейської традиції в аспекті її національних особливостей. Проведене дослідження не лише аналізує ці процеси, але й систематизує досвід національних шкіл, який, до цього часу, потребував структуровання у межах музикознавчих праць.

У першому розділі здійснено огляд джерел, які стосуються зазначеної теми, наукової літератури, присвяченої різним аспектам предмету вивчення, уточнено ключові поняття дослідження в контексті проблем, що в ньому досліджуються та проаналізовано феномен акордеонної виконавської школи в контексті розвитку європейської музичної культури. Основна частина джерельної бази включає праці вітчизняних та європейських науковців, чії

роботи дали змогу осмислити розвиток української акордеонної школи в контексті європейської інструментальної культури. Проаналізовано акордеонну школу України, яка є унікальним явищем інструментальної традиції. Її формування – це складний і багатогранний процес, що включає розвиток навчальних систем, концертного виконавства та комунікативних зв'язків з музичною спільнотою.

У *другому розділі* встановлено особливості становлення, розвитку та функціонування акордеонного виконавства в інструментальному мистецтві Франції та Італії. Проаналізовано творчість митців, основні тенденції в інструментально-виконавській практиці. Підкреслено, що сучасний акордеон у Франції – це інструмент, який розвиває класичні традиції виконання, проте, водночас, він має народний та естрадний репертуар, який є частиною французької культурної спадщини. Культурне розмаїття акордеону у Франції є основою успіху в сучасній музичній культурі, і складає підґрунтя його інтеграції в перспективі. Розглядаючи плеяду представників акордеонної школи Італії, доведено, що важливим чинником сучасної акордеонної музики італійських митців в її академічно-естрадному симбіозі є сфокусованість перспектив розширення індивідуальної семантики акордеонного інструменталізму, з формуванням його звуковиражальної естетики як концептуальних основ нового художнього мислення.

У *третьому розділі* проаналізовано акордеонне мистецтво в контексті європейських та вітчизняних виконавських традицій. Розглянуто творчість Фредеріка Дешампа та Жака Моне в контексті їх композиторської та виконавської діяльності. Це яскраві представники нової генерації акордеонної творчості, які сформували потужне осереддя методичних напрацювань, педагогічного досвіду та виконавських здобутків. Також розкрито сутність акордеонної школи Київської консерваторії на прикладі діяльності Євгенії Черказової. Формуючи ціннісний орієнтир студентів, зміцнюючи академічну культуру виконання, Є. Черказова представила акордеонне мистецтво в Україні як паритетний мистецький напрям

інструментальної культури, змінивши сталі уявлення про виконавські мистецькі традиції, вітчизняні комунікаційні моделі, закріплюючи гарантії освітньої стійкості за акордеонним мистецтвом.

У четвертому розділі проаналізовано сучасний репертуар акордеоністів в контексті його жанрово-стильових особливостей. Розглянуті твори Франка Анжеліса, Лучано Беріо та Володимира Зубицького є взірцями високого рівня композиційного мистецтва, які ставлять перед виконавцями складні технічні та драматургічні завдання. Особливу увагу приділено аналізу драматургічного потенціалу цих творів, їхньому варіативному розвитку та інтонуванню, що є основою для досягнення високого академічного рівня виконання.

Ключові слова: акордеонне виконавство, жанрово-стильові особливості акордеонної творчості, виконавська традиція, школа акордеонного мистецтва.

ABSTRACT

Hafych Maksym Yaroslavovych «Accordion art in the context of European and Ukrainian performing traditions: France, Italy, Ukraine». – Qualification scientific work as a manuscript.

Scientific substantiation of a creative art project for the degree of Doctor of Arts in the specialty 025 "Musical Art" (field of knowledge 02 "Culture and Art").
— Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2024.

Abstract content:

The study of accordion art in the context of European and Ukrainian performance traditions is a significant aspect of contemporary musicology. It

encompasses the evolution of performance practices and creative approaches that developed throughout the 20th and 21st centuries when the accordion transformed into a powerful expressive instrument in solo, chamber, and symphonic music. During this period, the accordion was established and recognized as an academic instrument, which facilitated the development of performance schools and its integration into the artistic environment of France, Italy, and Ukraine. *The aim of this scholarly research* is to reveal the essence of the concept of European accordion performance tradition in terms of its national characteristics. The conducted research not only analyzes these processes but also systematizes the experience of national schools, which until now required structuring within musicological works.

The first chapter provides an overview of sources related to the topic, scientific literature dedicated to various aspects of the subject under study, clarifies key concepts of the research in the context of the issues being examined, and analyzes the phenomenon of the accordion performance school within the development of European musical culture. The main part of the source base includes works by domestic and European scholars, whose research has allowed for the understanding of the development of the Ukrainian accordion school within the context of European instrumental culture. The Ukrainian accordion school, analyzed here, is a unique phenomenon within the instrumental tradition. Its formation is a complex and multifaceted process that involves the development of educational systems, concert performance, and communicative connections with the musical community.

The second chapter identifies the characteristics of the establishment, development, and functioning of accordion performance in the instrumental art of France and Italy. It analyzes the creativity of artists, the main trends in instrumental performance practice, and emphasizes that the modern accordion in France is an instrument that develops classical performance traditions, while simultaneously having a folk and pop repertoire that is part of France's cultural heritage. The cultural diversity of the accordion in France is the foundation of its

success in modern musical culture and lays the groundwork for its future integration. Examining the pleiad of representatives of the Italian accordion school, it is demonstrated that a key factor in the modern Italian accordion music, in its academic-pop symbiosis, is the focus on expanding the individual semantics of accordion instrumentalism, shaping its sound-expressive aesthetics as conceptual foundations of new artistic thinking.

The third chapter analyzes accordion art in the context of European and domestic performance traditions. The work of Frédéric Deschamps and Jacques Mornet is considered in the context of their compositional and performance activities. They are prominent representatives of the new generation of accordion creativity, who have established a strong foundation of methodological developments, pedagogical experience, and performance achievements. The essence of the accordion school of the Kyiv Conservatory is also revealed, using the example of the activities of Yevheniya Cherkazova. By shaping students' value orientation and strengthening academic performance culture, Y. Cherkazova presented accordion art in Ukraine as an equal artistic direction within instrumental culture, changing established perceptions of performance traditions, national communication models, and securing educational sustainability for accordion art.

The fourth chapter analyzes the modern accordion repertoire in the context of its genre-stylistic characteristics. The works of Franck Angelis, Luciano Berio, and Volodymyr Zubytskyi are highlighted as examples of high-level compositional artistry, presenting performers with complex technical and dramaturgical challenges. Particular attention is given to the analysis of the dramaturgical potential of these works, their variational development, and intonation, which serve as the foundation for achieving a high academic level of performance.

Keywords: accordion performance, genre and stylistic features of accordion art, performing tradition, accordion art school.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Гафич М. Я. Сучасна акордеонна практика Франції та Італії у контексті класичних традицій виконання // Актуальні питання гуманітарних наук : зб. ст. / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 70. Т. 1. С. 83–91.

2. Гафич М. Я. В. Зубицький. Концертна партита № 2 в стилі джазової імпровізації: порівняльний аналіз авторського виконання і версії Фредеріка Дешампа // Актуальні питання гуманітарних наук : зб. ст. / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 64. Т. 1. С. 104–110.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову працю обговорено на засіданнях кафедри баяна та акордеона, а також теорії та історії музичного виконавства. Матеріали дослідження викладені в доповідях на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. За темою творчого мистецького проекту презентовано три концертні апробації.

1. Гафич М. Я. Акордеон і мистецька освіта у Франції: розвиток академічних традицій виконання // Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ - ХХІ століть: збірник матеріалів та тез XVII міжнародної науково-практичної конференції (Дрогобич, 01.12.2023) / Мін-во науки і освіти України; Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка. Дрогобич, 2023. С. 48–51.

2. Гафич М. Я. В. Зубицький. Концертна партита №2 в стилі джазової імпровізації: порівняльний аналіз авторського виконання і версії Фредеріка Дешампа // Виконавське музикознавство: історія, теорія, практика: програма науково-практичної конференції кафедри баяна та акордеона НМАУ ім. П. І. Чайковського (Київ, 03.04.2023) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023.

3. Гафич М. Я. Становлення та розвиток акордеонного мистецтва Італії: історіографія питання // Виконавське музикознавство. Історія, теорія, практика: програма науково-практичної конференції кафедри баяна та акордеона НМАУ ім. П. І. Чайковського (Київ, 07-08.04.2024) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023.

4. Гафич М. Я. Акордеон та мистецька освіта Франції: розвиток академічних традицій виконання: доповідь в рамках курсів підвищення кваліфікації спеціалізації музичного мистецтва. / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка (9 лютого 2024 р.), дистанційно: 2024.

5. Гафич М. Я. Становлення акордеонного мистецтва України, Франції та Італії: порівняльний зріз: доповідь в рамках всеукраїнського вебінару з міжнародною участю. / Полтавський обл. метод. кабінет навчальних закладів мистецтва та культури (13 березня 2024 р.), дистанційно: 2024.

АПРОБАЦІЯ ТВОРЧОЇ СКЛАДОВОЇ МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ:

Акордеонне мистецтво Франції. Концерт аспіранта творчої аспірантури 1-го року навчання. У програмі виконано: Концертний етюд (на тему А. П'яццоллі) Франка Анжеліса; Танго для Клод Рішара Гальяно (за участі концертмейстера Варвари Турти); Дивертисмент Андре Астьєра; Французький дотик Рішара Гальяно. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. (03 травня 2023 р.). Київ: 2023.

Акордеон у академічному вимірі: Італія, Україна. Концерт аспіранта творчої аспірантури 2-го року навчання. У програмі виконано: Прелюдія і fuga Феліче Фугацци; Секвенца XIII (Шансон) для соло акордеона Лучано Беріо; Присвята Астору П'яццоллі Володимира Зубицького (за участі концертмейстера Варвари Турти). Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. (11 квітня 2024 р.). Київ: 2024

Франція, Італія, Україна: акордеонні традиції виконання. Творчий мистецький проект лауреата міжнародних конкурсів Гафича Максима на здобуття освітньо-творчого ступеня доктор мистецтва «Акордеонне

мистецтво в розрізі європейських та вітчизняних виконавських традицій: Франція, Італія, Україна». У програмі, за участі концертмейстера Варвари Турти, виконано: Прелюдія і fuga Феліче Фугацци; Концертний етюд (на тему А. П'яццоллі) Франка Анжеліса; Секвенца XIII (Шансон) для соло акордеона Лучано Беріо; Дивертисмент Андре Аст'єра; Присвята Астору П'яццоллі Володимира Зубицького; Танго для Клод Рішара Гальяно. Конц. хол коледжу Лівобережний (08 липня 2024 р.). Київ: 2024.